

Tysk fortsættersprog A – stx, august 2017

1. Identitet og formål

1.1. Identitet

Tysk er et videns- og kundskabsfag, et færdighedsfag og et kulturfag. Disse sider af faget er ligeværdige, betinger gensidigt hinanden og sikrer faglig dybde. Faget beskæftiger sig med kulturelle, historiske og samfundsmæssige forhold i tysksprogede lande og områder. Centralt i faget står den praktiske dimension, som udvikler færdigheder i sprogets anvendelse samt viden og bevidsthed om dets opbygning. Endvidere udvides evnen til at forstå og forholde sig til talt og skrevet tysk samt kendskab til tysksprogede lande i europæiske og andre internationale sammenhænge.

1.2. Formål

Gennem arbejdet med tysk sprog opnår eleverne kompetence til at kommunikere på tysk samt viden, kundskaber og færdigheder i relation til kulturelle, historiske og samfundsmæssige forhold i tysksprogede lande. Dette giver eleverne evne til at reflektere over og med forståelse gå i dialog med andre i en globaliseret og digitaliseret verden. Eleverne tilegner sig sproglig kunnen, viden og bevidsthed samt kendskab til det tyske sprog i funktionelle sammenhænge, og derigennem udvikler eleverne deres kommunikative kompetencer. Eleverne opnår interkulturel kommunikativ kompetence og demokratisk forståelse, idet de i arbejdet med tysk inddrager deres viden om andre kultur- og samfundsforhold.

Fagets forskellige discipliner bidrager til elevernes almindelse og studiekompetence ved at udvikle deres sproglige og kulturelle viden samt æstetiske bevidsthed, bl.a. gennem arbejdet med litteratur og andre kunstneriske udtryk. Endelig opnår eleverne gennem undervisningen indsigt i tyskfagets anvendelse i det omgivende samfund, hvilket bidrager til udviklingen af deres karrierekompetence.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1 Faglige mål

Eleverne skal kunne:

- forstå talt tysk standardsprog om kendte emner formidlet gennem forskellige medier
- læse og forstå forskellige typer og genrer af ubearbejdede nyere og ældre tysksprogede tekster samt ubearbejdede tysksprogede tekster fra de sidste 10 år
- redegøre på tysk for studerede tysksprogede emner og tekster, analysere og fortolke disse og perspektivere til andre tekster, idet de benytter et varieret og nuanceret ordforråd samt anvender korrekt morfologi og syntaks
- føre en samtale på et klart forståeligt, sammenhængende og nuanceret tysk om emner, de er fortrolige med, tage aktivt del i diskussioner samt redegøre for og diskutere forskellige synspunkter
- udtrykke sig mundtligt på tysk om ikke-gennemgåede tysksprogede tekster og emner med anvendelse af et varieret ordforråd og relevante faste vendinger og udtryk
- udtrykke sig klart forståeligt og sammenhængende på skriftligt tysk med et nuanceret ordforråd og med sikkerhed i ortografi, morfologi og syntaks
- analysere og beskrive tysk sprog grammatisk på dansk med anvendelse af relevant terminologi
- anvende relevante lytte- og læsestrategier samt relevante mundtlige og skriftlige kommunikationsstrategier
- på tysk redegøre for og reflektere over forskellige tysksprogede tekster såvel fiktive som ikke-fiktive samt analysere og fortolke disse
- redegøre på tysk for væsentlige, udvalgte sider af tysksprogede landes kultur, historie og samfundsforhold med hovedvægten på Tyskland efter 1945
- anvende en grundig viden om kulturelle, historiske og samfundsmæssige forhold i tysksprogede lande i arbejdet med fiktive og ikke-fiktive tysksprogede tekster og medier samt sammenligne studerede tysksprogede tekster og emner med kultur- og samfundsforhold i andre lande
- forholde sig kritisk til digitalt materiale og være i stand til at søge, anvende og vurdere tysksproget information på internettet samt dokumentere anvendelsen heraf
- behandle problemstillinger i samarbejde med andre fag

- demonstrere viden om fagets identitet og metoder.

2.2. Kernestof

Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.

Kernestoffet er:

- væsentlige sider af tysksprogede landes kultur, historie og samfundsforhold. Hovedvægten lægges på Tyskland efter 1945. I mindst ét af emnerne skal indgå tysksproget tekst fra før 1945, og i yderligere mindst ét emne skal indgå tysksproget tekst fra før 1900
- aktuelle kultur- og samfundsforhold i tysksprogede lande med hovedvægten på Tyskland
- et fyldeudvalg af tysksprogede fiktive og ikke-fiktive multimodale teksttyper og -genrer, som kan give eleverne en kunstnerisk oplevelse og en varieret og nuanceret indsigt i kulturelle, historiske og samfundsmæssige forhold i tysksprogede lande med hovedvægten på Tyskland. Der skal indgå tysksprogede tekster fra de sidste 10 år
- kulturelle og samfundsmæssige forhold med fokus på ligheder og forskelle mellem tyske og andre kultur- og samfundsforhold
- væsentlige normer og regler for skriftlig og mundtlig sprogbrug og kommunikation på tysk, herunder for anvendelse af ordforråd i forskellige kulturelle, historiske og samfundsmæssige sammenhænge
- væsentlige regler for tysk udtale og intonation.

Der tages udgangspunkt i et udvidet tekstbegreb. Fiktive og ikke-fiktive multimodale teksttyper, der indgår i kernestoffet, skal være tysksprogede og ubearbejdede.

2.3. Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof uddyber elevernes sproglige viden og bevidsthed samt perspektiverer kernestoffet. Det bidrager til en bredere forståelse af tysksprogede landes kulturelle, historiske og samfundsmæssige forhold i europæisk og global sammenhæng.

2.4. Omfang

Det forventede omfang af fagligt stof er normalt svarende til 350-450 sider.

3. Tilrettelæggelse

3.1. Didaktiske principper

Undervisningen skal tage udgangspunkt i et fagligt niveau svarende til elevernes niveau fra grundskolen.

Centralt i undervisningen står elevernes faglige progression. Arbejdet med tysk sprog, tekst og kultur integreres således, at fagets discipliner opleves som en helhed, og der arbejdes både induktivt og deduktivt. Arbejdet med de sproglige aspekter tager udgangspunkt i et funktionelt sprogsyn og et kommunikativt tilegnelsessyn.

Undervisningen skal fremme elevernes sproglige kreativitet og evne til at tænke innovativt og utraditionelt.

Undervisningen foregår i størst muligt omfang på tysk.

3.2. Arbejdsformer

Valget af arbejdsformer skal bygge på principperne om variation og progression i henseende til sproglig og indholdsmæssig kompleksitet og graden af selvstændigt arbejde. Der fokuseres på arbejdsformer og opgavetyper, der udvikler elevernes kommunikative kompetencer og kreative og innovative evner.

Arbejdet organiseres hovedsageligt gennem 8 til 10 forskellige emner, og det sikres, at de faglige mål og kernestoffet integreres i dette arbejde. I hvert emne udgør kernestoffet normalt minimum fire til seks tekster afhængig af teksternes sværhedsgrad og omfang. Supplerende stof kan inddrages til at uddybe og perspektivere kernestoffet. Eleverne inddrages i valg af emner og arbejdsformer.

Der trækkes på elevernes viden fra almen sprogforståelse i det sproglige arbejde.

Eleverne skal i forløbet besvare et antal skriftlige opgaver på tysk. En del af de skriftlige opgaver stilles i tilknytning til de studerede emner.

Det skriftlige arbejde indgår som træning af en central kompetence i tyskfaget, da det styrker elevernes formidlingsevne og sansen for sproglig korrekthed og præcision. Samtidig opøves eleverne i at formidle et stof i struktureret form.

3.3. It

I faget arbejdes der med udviklingen af elevernes digitale dannelse. It og digitale medier anvendes med det overordnede formål at fremme elevernes læreproces og støtte deres faglige udvikling. Eleverne skal gennem undervisningen opnå informationskompetence, samarbejdskompetence og produktiv kompetence, som styrker deres evne til kritisk at søge, anvende og vurdere tysksproget information på internettet samt dokumentere anvendelsen heraf. Eleverne trænes ligeledes i kreativt og målrettet at anvende, bearbejde og udforme it-produkter på tysk.

Integration af it og digitale medier i undervisningen giver eleverne mulighed for at arbejde med sproget og opleve det i varierede, autentiske og aktuelle sammenhænge. Således bidrager anvendelsen af it og digitale medier til at sikre og nuancere elevernes sproglige og indholdsmæssige udbytte.

3.4. Samspil med andre fag

Tysk fortsættersprog A er omfattet af det generelle krav om samspil mellem fagene og indgår i almen sprogforståelse i overensstemmelse med de regler, der gælder for dette forløb.

Når tysk fortsættersprog A indgår i en *studieretning*, skal det bidrage til det faglige samspil i studieretningen, og dele af kernestof og supplerende stof vælges og behandles, så det bidrager til styrkelse af det faglige samspil.

Når tysk fortsættersprog A ikke indgår i en studieretning, indgår det – hvor det er muligt – i samspil med andre fag om emner af sproglig, kulturel, interkulturel, historisk og samfundsmæssig art. Specielt indgår tysk i samspil med andre sprogfag for derigennem at udvikle en generel sproglig bevidsthed og viden om, hvordan man lærer sprog.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

De faglige mål er grundlaget for den løbende evaluering af elevernes mundtlige og skriftlige standpunkt.

Elevernes mundtlige og skriftlige kompetencer samt deres viden, kundskaber og færdigheder i relation til kulturelle, historiske og samfundsmæssige forhold evalueres løbende. Screening, test og individuel vejledning undervejs i forløbet skal give eleverne viden om deres standpunkt i forhold til fagets mål og styrke deres progression i faget.

I evalueringen af elevernes skriftlige arbejde veksles mellem forskellige former for evaluering af det færdige produkt og en procesorienteret evaluering.

4.2. Prøveformer

Der afholdes en centralt stillet skriftlig prøve og en mundtlig prøve.

Den skriftlige prøve

Grundlaget for den skriftlige prøve er et centralt stillet opgavesæt. Prøvens varighed er fem timer.

Den mundtlige prøve

Mundtlig prøve med en eksaminationstid på ca. 30 minutter. Der gives ca. 60 minutters forberedelsestid.

De emner, der indgår som grundlag for prøven, skal tilsammen dække de faglige mål og kernestoffet.

Prøven tager udgangspunkt i et ukendt, ubearbejdet tysksproget tekstmateriale, der skal have tilknytning til ét af de studerede emner. Tekstmaterialet skal bestå af en eller flere tekster med et samlet omfang på ca. 1,5 til 2 normalsider. Det forsynes med en kort indledning på tysk, og der opgives kun specielt vanskelige gloser og nødvendige realkommentarer. Tekstmaterialet forsynes endvidere med en kort instruks på tysk, der angiver, hvordan eksaminanden skal arbejde med materialet.

Eksaminationen indledes af eksaminanden med en mundtlig præsentation på tysk. Det studerede emne inddrages i præsentationen, som efterfølges af en uddybende samtale på tysk mellem eksaminand og eksaminator om tekstmaterialet og det studerede emne.

Det samme ukendte prøvemateriale må anvendes højst tre gange på samme hold.

En normalside er 2400 enheder (antal anslag inklusive mellemrum) eller ca. tre minutters afspillet tekst og for lyrik 30 verslinjer.

4.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1.

Ved den skriftlige prøve lægges der vægt på, at eksaminanden kan analysere og beskrive tysk sprog grammatisk med anvendelse af relevant terminologi. Endvidere lægges der vægt på, at eksaminanden kan uddrage det væsentlige af det

udleverede tekstmateriale, udtrykke sig skriftligt på et sammenhængende tysk, disponere og fremstille et indhold samt på, at eksaminanden viser sikkerhed i morfologi og syntaks og behersker et nuanceret ordforråd samt idiomatik.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.

Ved den mundtlige prøve lægges der vægt på, at eksaminanden på tysk kan præsentere og perspektivere tekstmaterialet og inddrage relevante elementer af kulturelle, historiske og samfundsmæssige forhold fra det studerede emne. Endvidere lægges der vægt på samtalefærdighed og tekstforståelse.

Et sammenhængende og nuanceret sprog er vigtigere end korrekthed i detaljen.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.

Ved prøve, hvor faget indgår i fagligt samspil med andre fag, lægges der vægt på eksaminandens evne til:

- at behandle problemstillinger i samspil med andre fag
- at demonstrere viden om fagets identitet og metoder.